

Vergaderjaar 2010–2011

32 568

Oprichting stichting Geneesmiddelenbulletin

A/ Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 1 december 2010.

De wens over de voorgenomen rechtshandeling nadere inlichtingen te ontvangen kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk 24 januari 2011.

Het oordeel dat de voorgenomen rechtshandeling een voorafgaande machtiging bij de wet behoeft kan door een van beide Kamers worden uitgesproken uiterlijk op 24 januari 2011 dan wel binnen veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

Bij deze termijnen is rekening gehouden met de recessperiode van de Tweede Kamer

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 november 2010

Hierbij stel ik u in kennis van mijn voornemen om de stichting Geneesmiddelenbulletin op te richten. Ik doe dit omdat er sprake is van het doen oprichten van een stichting als bedoeld in artikel 34, eerste lid van de Comptabiliteitswet 2001. De stichting is weliswaar door de initiatiefnemers al opgericht, maar voor het kunnen uitvoeren van de activiteiten afhankelijk van een door mij te verlenen subsidie.

In deze brief ga ik in op de achtergronden om te komen tot dit voornemen, de stichting zelf, de wijze waarop ik de relatie en de financiering van de stichting wil vormgeven en de daarbij te volgen regelgeving.

Over dit voornemen is overleg gevoerd met het In deze brief ga ik in op de achtergronden om te komen tot dit voornemen, de stichting zelf, de wijze waarop ik de relatie en de financiering van de stichting wil vormgeven en de daarbij te volgen regelgeving.

Over dit voornemen is overleg gevoerd met het ministerie van Financiën en de Algemene Rekenkamer (ARK). Op grond van deze overleggen heeft de ARK aangegeven geen bezwaren te hebben tegen het thans voorliggende voorstel. De ARK heeft er nota van genomen dat de subsidie uiterlijk in het vijfde jaar van de verlening zal worden geëvalueerd op de doeltreffendheid en de effecten van de verlening.

Het ministerie van Financiën heeft eerst gearzeld zijn toestemming te verlenen, omdat het aantal stichtingen dat afhankelijk is van overheidsfinanciering zoveel mogelijk dient te worden beperkt. Dit met name vanwege de verplichtingen die de Rijksoverheid daarmee op zich neemt en de beheerslast die dit met zich brengt.

Op basis van die overweging zal na de oprichting van het Nationaal Kwaliteitsinstituut Gezondheidszorg worden gezien of het Geneesmiddelenbulletin hier deel van kan gaan uitmaken. Voor dit moment ben ik van mening dat de onafhankelijkheid binnen een onafhankelijke stichting het best gewaarborgd is.

1. Aanleiding en achtergrond tot het doen oprichten van de stichting Geneesmiddelenbulletin

Het Geneesmiddelenbulletin is in 1967 opgericht vanuit het toenmalige directoraat Volksgezondheid. Doel hiervan was onafhankelijke en actuele informatie over rationele farmacotherapie beschikbaar te stellen aan voorschrijvers en afleveraars van geneesmiddelen in navolging van buitenlandse initiatieven op dit gebied.

In 1990 zijn de taken geprivatiseerd door de oprichting van de stichting Geneesmiddelenbulletin. Financiering van de stichting vond vanaf die tijd plaats door een subsidie van VWS en beperkte inkomsten uit abonnementen.

In 2004 is bij de heroverweging van de VWS-subsidies in het kader van de beleidsnota «Kennis, Innovatie en Meedoen» voorgesteld om de subsidie aan de stichting Geneesmiddelenbulletin te beëindigen. Reden hiervoor was de toetsing aan de verantwoordelijkheidsverdeling in de zorg waarbij de kwaliteit van zorg de verantwoordelijkheid is van de zorgverlener. Op grond hiervan werd geen rol gezien voor VWS bij de verdere financiering van de stichting Geneesmiddelenbulletin.

Tijdens de behandeling van dit voorstel heeft de Tweede Kamer een amendement (Kamerstukken II, 2004–2005, 29 200 XVI, nr. 131) ingediend om dit besluit te laten herzien. Mijn ambtsvoorganger heeft daarop besloten de subsidie aan de stichting Geneesmiddelenbulletin te handhaven. Daarmee werd tegemoet gekomen aan een wens van de Kamer. De mogelijkheid om een bijdrage van de koepels van artsen te vragen is niet gezien.

In dezelfde tijd bleek echter door interne conflicten op de redactie de continuïteit van het Geneesmiddelenbulletin in gevaar te komen. Het bestuur van de toenmalige stichting Geneesmiddelenbulletin verzocht daarop VWS om hulp bij het waarborgen van die continuïteit en het op orde stellen van zaken. Opgaan in een andere organisatie vooral vanwege de continuïteit leek toen voor de hand te liggen, omdat de stichting Geneesmiddelenbulletin door zijn kleinschaligheid op dit aspect kwetsbaar was.

Uit meerdere organisaties is toen gekozen voor het CVZ, omdat hier activiteiten waren belegd zoals het Farmaceutisch Kompas, waarbij door integratie een meerwaarde kon ontstaan.

Na het in 2005 onderbrengen van de taken rond het Geneesmiddelenbulletin bij het CVZ werd de toenmalige stichting Geneesmiddelenbulletin als afronding van dit proces opgeheven.

Deze constructie bleek niet te leiden tot het gewenste resultaat. Het CVZ, de redactiecommissie en wetenschappelijke adviesraad van het Gebu onderkenden al snel dat er spanningen ontstonden tussen redactionele vrijheid aan de ene kant en de bestuurlijke en beleidsmatige rol van het CVZ aan de andere kant. Beide partijen hebben vervolgens in goed onderling overleg besloten dat het de voorkeur zou verdienen om het Gebu weer los te maken van het CVZ. Hierna is door de wetenschappelijke adviesraad en de redactiecommissie van het Geneesmiddelenbulletin in 2009 opnieuw een stichting Geneesmiddelenbulletin opgericht. De akte daartoe is inmiddels bij de notaris gepasseerd op verzoek van de oprichtende personen.

Sinds 1 januari 2010 worden de taken rond het Geneesmiddelenbulletin onder verantwoordelijkheid van het stichtingsbestuur elders uitgevoerd. Ik heb het CVZ verzocht, met door mij verstrekte middelen, aan de stichting Geneesmiddelenbulletin daartoe een incidentele subsidie te verstrekken. Dit in afwachting van de afloop van de nu voorliggende voorhangprocedure bij de Staten-Generaal.

Voor deze constructie is gekozen omdat de positionering bij CVZ gezien de gerezen conflicten voor de betrokken partijen onhoudbaar was geworden.

Rechtstreeks subsidie verlenen door mij aan de stichting Geneesmiddelenbulletin, betekent een terugkeer naar de situatie van voor 2005. De activiteiten van de stichting zullen ten opzichte van de vroegere situatie niet worden gewijzigd.

2. Doel en opzet van de Stichting Geneesmiddelenbulletin

Het doel dat ik met het doen oprichten van de stichting Geneesmiddelenbulletin wil bereiken is het in standhouden van een zo breed mogelijk verspreide onafhankelijke informatie over rationele farmacotherapie voor voorschrijvers en afleveraars van geneesmiddelen. Deze taken zijn statutair door de stichting benoemd. De stichting voert geen andere activiteiten uit.

Er is veel informatie rond geneesmiddelen beschikbaar. Veel van die informatie is echter gekleurd naar het perspectief van de aanbieder van die informatie. Veel van die informatie kan leiden tot het op een niet rationele, ondoelmatige wijze voorschrijven en afleveren van geneesmiddelen. Dit is niet in het belang van de patiënt en zet de middelen die beschikbaar zijn voor de zorg onnodig onder druk.

De middelen waarmee de stichting deze informatie tot stand brengt zijn het uitgeven van een periodiek, het Geneesmiddelenbulletin en het onderhouden van een website.

De stichting zal geen overheidstaken verrichten. Er is dus geen sprake van openbaar gezag dat door de stichting wordt uitgeoefend.

Structuur van de stichting

De stichting kent een bestuur, een redactiecommissie, een wetenschappelijke adviesraad, een redactie bureau en een hoofdredacteur.

Bestuur

Het bestuur van de stichting zal bestaan uit vijf leden, waarvan voor één lid een voordracht gevraagd wordt van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen.

Taken bestuur

Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen en tot vertegenwoordiging van de stichting ter zake van deze handelingen.

Het bestuur is niet bevoegd zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar te verbinden, zich voor een derde sterk te maken of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld aan een ander te verbinden.

Het bestuur is bevoegd om met tweederde meerderheid tot statutenwijziging over te gaan.

Benoeming van het bestuur

Bestuurders worden benoemd voor ten hoogste vier jaar. Een volgens rooster aftredende bestuurder is ten hoogste tweemaal herbenoembaar.

Redactiecommissie

De redactiecommissie bestaat uit vijf personen. De leden van de commissie worden benoemd door het bestuur, op advies van een sollicitatiecommissie bestaande uit de hoofdredacteur, de voorzitter en

een lid van de redactiecommissie en de voorzitter van de wetenschappelijke adviesraad.

Leden van de redactiecommissie dienen arts of apotheker te zijn of afkomstig uit een andere door de wetenschappelijke adviesraad goedgekeurde discipline.

Taken redactiecommissie

De redactiecommissie is verantwoordelijk voor de samenstelling van het Geneesmiddelenbulletin en draagt zorg voor de daarin op te nemen berichten en artikelen en het dienaangaande beleid.

Wetenschappelijke adviesraad

De wetenschappelijke adviesraad van de stichting bestaat uit een door het bestuur vast te stellen aantal van ten minste tien en ten hoogste twintig personen. De leden van de commissie worden benoemd door het bestuur, op advies van een sollicitatiecommissie bestaande uit de hoofdredacteur, de voorzitter en een lid van de redactiecommissie en de voorzitter van de wetenschappelijke adviesraad.

Taken Wetenschappelijke adviesraad

De wetenschappelijke adviesraad is belast met het -gevraagd en ongevraagd- uitbrengen van advies aan het bestuur, de hoofdredacteur en de redactiecommissie. De overige taken en bevoegdheden van de wetenschappelijke adviesraad zijn vastgelegd in een reglement.

Leden van de redactiecommissie en de wetenschappelijke adviescommissie worden voor vijf jaar benoemd en zijn onbeperkt herbenoembaar.

Hoofdredacteur

De hoofdredacteur is belast met de dagelijkse leiding van de stichting en van het redactiebureau van de stichting. De hoofdredacteur wordt benoemd door het bestuur, gehoord de redactiecommissie en de wetenschappelijke adviesraad.

Het bestuur stelt een reglement voor de hoofdredacteur vast, waarin onder meer de onderlinge verdeling van taken en bevoegdheden tussen het bestuur en de hoofdredacteur worden uitgewerkt.

Taken hoofdredacteur

- Voorbereiden van taken van de besluiten van het bestuur;
- Het uitvoeren van de besluiten van het bestuur;
- Het in adviserende zin optreden ten behoeve van het bestuur;
- Het ondersteunen van de wetenschappelijke adviesraad en de redactiecommissie.

Redactiebureau

Het redactiebureau bestaat uit een wetenschappelijke staf, een tekstredacteur en/of een of meer redactieassistenten en zonedig secretariële ondersteuning.

Integriteit

Geen bestuurslid kunnen zijn leden van de redactiecommissie en de wetenschappelijke adviesraad en bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad of degene met wie een gemeenschappelijke huishouding wordt gevoerd. Ook personen die op enige wijze verbonden zijn aan de farmaceutische industrie of in een zakelijke relatie staan tot de stichting

als leverancier of dienstverlener zijn van het bestuurslidmaatschap uitgesloten.

Deze zelfde eisen worden gesteld aan leden van de redactiecommissie en de wetenschappelijke adviesraad.

Ten aanzien van nevenfuncties of zakelijke activiteiten zijn zowel (toekomstige) bestuursleden als in de overige organen van de stichting betrokken personen of medewerkers verplicht opgave hiervan te doen aan de voorzitter van het bestuur.

Verhouding bestuur en redactiecommissie

De (leden) van de redactiecommissie is/zijn ten aanzien van de inhoud van het Geneesmiddelenbulletin geen verantwoording verschuldigd aan het bestuur. Hiervoor is gekozen om de onafhankelijkheid van de redactie te garanderen. Er is voorzien in een reglement voor de hoofdredacteur. Dit reglement zal tot stand worden gebracht volgens de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het Geneesmiddelenbulletin van maart 2010, nummer 3. Dit betekent met name dat de inhoud tot stand moet komen volgens algemeen aanvaarde wetenschappelijke normen en het toepassen van het recht van hoor- en wederhoor. Daarnaast betekent het een vastlegging van de wederzijdse verantwoordelijkheden tussen bestuur en redactie. Het daadwerkelijk volgens deze uitgangspunten tot stand komen van het reglement zal als voorwaarde aan de subsidie worden verbonden.

Ik verwacht dat problemen zoals die in het verleden hebben gespeeld zich niet meer zullen voordoen. Ik baseer deze verwachting op de samenstelling van het bestuur waarin zowel personen met een inhoudelijke als een juridisch/financiële achtergrond zitting hebben genomen. Daarnaast worden in het redactiereglement bindende afspraken vastgelegd over de bevoegdheden van het bestuur en de redactie.

De verdere inrichting van de plannen

3. De keuze voor de stichtingsvorm en het doen oprichten

Om de doelstellingen van het Geneesmiddelenbulletin te bereiken is het oprichten van een stichting noodzakelijk. De stichtingsvorm is hiertoe de enige juridische mogelijkheid. Het betreft taken die in een onafhankelijk kader dienen plaats te vinden en waar het winstbegrip niet van toepassing kan zijn. De taken zijn geen overheidstaak. Het gaat hier om de kwaliteit van voorschrijven en afleveren van geneesmiddelen. Deze taak berust bij de betrokken beroepsgroepen. De Tweede Kamer heeft aangegeven dat het algemeen belang gediend is door de financiering hiervan bij het ministerie van VWS te beleggen, zodat brede verspreiding van onafhankelijke informatie hierover gewaarborgd is. Hiermee valt een mogelijke andere organisatievorm, de vereniging af, omdat hier mogelijk de beoogde verspreidingsgraad niet mee gehaald kan worden.

De vorm van de privaatrechtelijke rechtspersoon, een stichting, dient vooral ook als de kapstok voor het invullen van de eigen verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid.

De verantwoordelijkheid voor de richting van de activiteiten en de inhoudelijke resultaten van die activiteiten berust bij het bestuur van de rechtspersoon. Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het beleidsmatige en financiële beheer en legt daarover aan mij verantwoording af.

Gezien de subsidierelatie met de stichting en de voorgaande uitgangspunten berust de verantwoordelijkheid voor het toezicht, dat wil zeggen, het toezien op de verantwoording door de stichting en het nemen van

corrigerende maatregelen indien dit nodig mocht zijn, eerst en vooral bij de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
Ik zal geen eigen vertegenwoordigers in het bestuur van de rechtspersoon benoemen.

De feitelijke oprichtingshandelingen zijn inmiddels verricht door de hierboven genoemde personen. Voordat echter sprake kan zijn van een overheidsbijdrage aan deze stichting zal instemming benodigd zijn van beide Kamers der Staten-Generaal.

Van «het doen oprichten van een privaatrechtelijke rechtspersoon door de staat» – als bedoeld in artikel 34, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2001 – is in dit geval sprake omdat het toekomstige functioneren van de stichting door een financiële bijdrage van de overheid mogelijk wordt gemaakt.

4. Vormgeving van informatie en sturingsrelaties

De aansturingsrelatie met de stichting Geneesmiddelenbulletin wordt vormgegeven door middel van een subsidierelatie.

Hiertoe zal de stichting jaarlijks subsidieverzoek indienen bij mij dat wordt onderbouwd met een activiteitenplan en een activiteitenbegroting.

Jaarlijks zal ten minste éénmaal met de stichting overleg worden gevoerd over de taakuitoefening in de voorgaande periode en de aangevraagde subsidie.

De stichting legt verantwoording aan mij af door het overleggen van een activiteitenverslag en een jaarrekening.

Aandachtspunten bij het beoordelen van de activiteiten zullen zijn de continuïteit, de uitwerking van de afspraken betreffende redactievrijheid en het naleven van het redactiestatuut en de betrouwbare efficiency.

Er zullen geen tussenrapportages worden gevraagd. Wel is een meldingsplicht volgens de regelgeving voorzien voor ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de uit te voeren activiteiten.

In de verleningsbrief zal een passage worden opgenomen over de toegang van de Algemene Rekenkamer tot de instelling voorzover dit niet uit de toe te passen regelgeving volgt.

Beheersmatig wordt uitgegaan van een verantwoordingsarrangement waarbij verantwoording wordt afgelegd over de prestaties en de kosten, waarbij een verklaring wordt gevoegd door een accountant of anderszins in de subsidieregeling benoemde deskundige.

Statutair is geregeld dat het boekjaar van de stichting samenvalt met het kalenderjaar. Ook statutair is geregeld dat de wijze van administratievevoering zodanig is ingericht dat uit deze te allen tijde de rechten en verplichtingen van de stichting kunnen worden gekend.

Voor het periodiek publiceren van het Geneesmiddelenbulletin, het bijhouden van de website en de daarmee samenhangende activiteiten is jaarlijks een bedrag van maximaal € 455 000,- beschikbaar.

5. Het juridische instrumentarium

Op de subsidierelatie zal de kaderwet VWS-subsidies en de regeling VWS-subsidies van toepassing zijn.

6. Financiële en bedrijfseconomische planning & control

De cyclus van planning & control tussen de minister en de rechtspersoon bevat de volgende elementen die in de subsidieregeling VWS-subsidies worden benoemd:

- onderzoek van een onafhankelijke externe accountant m.b.t. de jaarstukken van de instelling;
- een verklaring van de externe accountant omtrent getrouwheid én rechtmatigheid van het uit de jaarstukken naar voren komende financiële beeld;
- een controleprotocol als richtsnoer voor de externe accountant en als aangrijpingspunt voor de Rijksaccountantsdienst (RAD);
- de bevoegdheid van de RAD om reviews uit te voeren op de werkzaamheden van de voornoemde externe accountant, en
- de bevoegdheid van de RAD om aanvullend onderzoek uit te voeren naar aanleiding van bevindingen bij de review.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E. I. Schippers